

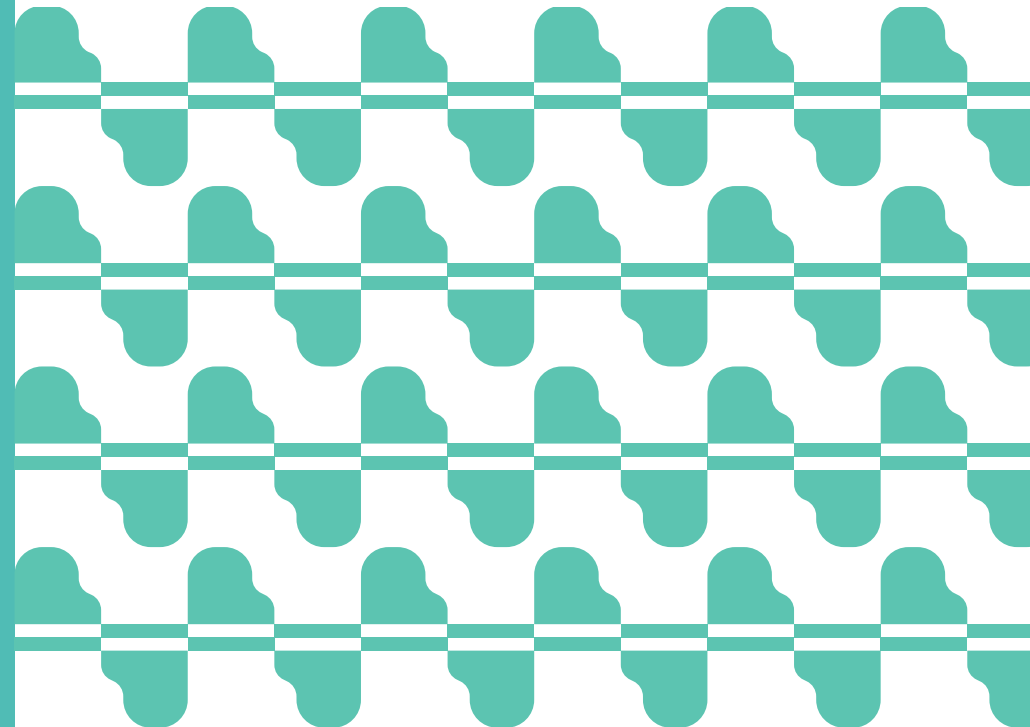
Strategisen ohjelmatyön uudistus:
**Hyvinvointi- ja
turvallisuuksuunnitelma
2026 - 2029**

Valtuustoinfo 10.2.2025

Johtava asiantuntija, projektipäällikkö Saara Ojala

Järvenpää

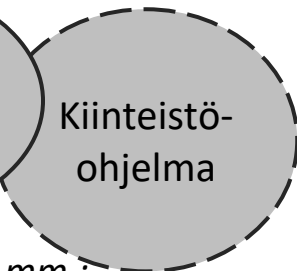
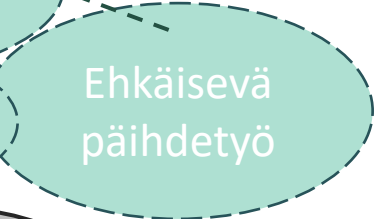
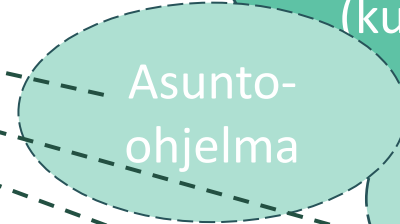
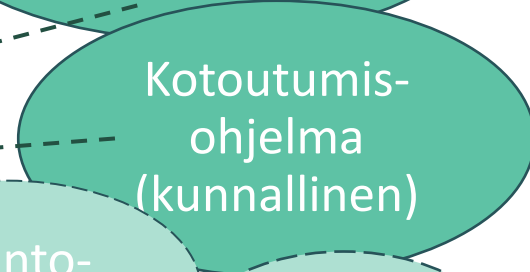
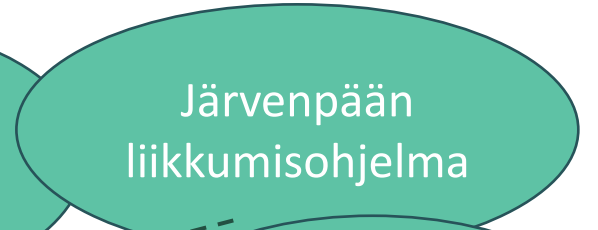
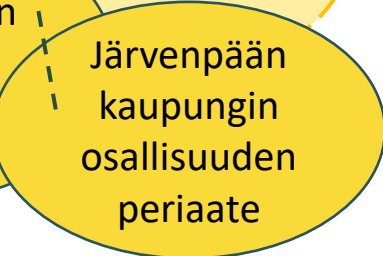
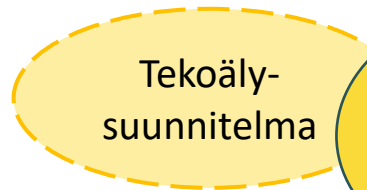
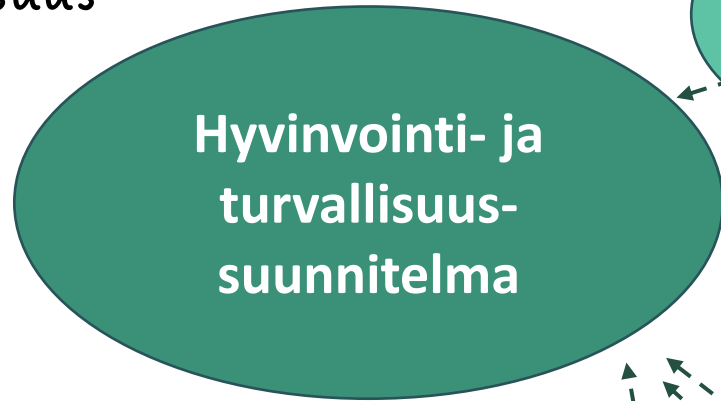

Valmisteluaikataulu

- Täydennetään JORY-käsittelyillä
- Kaikkiin tilaisuuksiin kutsutaan vaikuttamistoimielimen edustajat (pl. sisäiset työpajat/kokoukset)

Strategisten suunnitelmien kokonaisuus

Lisäksi alueellisia, mm.:

- kotoutumisohjelma
- hyvinvointisuunnitelma
- työllisyysalueen strategia

Mitä uudistuksella tavoitellaan?

**Ohjelmien
ohjausvaikutus**

**Kaupungin strateginen
johtaminen
kokonaisuutena**

**Luettavuus,
tiiveys**

**Normien
purku**

**Kaupunkistrategian
toteuttaminen**

**Suunnittelun ja
raportoinnin
tehostaminen**

**Eheä, linjakas
ohjelmakokonaisuus**

**Strateginen
valinta, ytimen
kirkastaminen, harkitut
tavoitteet**

**Yhteys talouden ja
toiminnan
suunnitteluun
(käyttösuunnitelmat)**

Järvenpään
HYVINVOINTI-
ja turvallisuus-
suunnitelma
2026–2029

Lukijalle

Kuluvalla vuosikymmenellä on eletty kuntahistorian merkittävintä murrosta. Sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi vuoden 2023 alusta alkaen, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla. Suunnitelmallisen hyvinvointityön päätavoite on kuntalaisten inhimillisen hyvinvoinnin edistäminen sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen eri väestöryhmissä.

Järvenpäässä uudistettiin strategista ohjelmatyötä talven 2024 aikana. Uudistuksella pyritään aiempaa linjakkaampaan strategiatyöhön sekä ohjausvaikutukseltaan vahvaan ohjelmakokonaisuuteen. Nyt laadittu hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma yhdistää kymmenen olemassa tai suunnitteilla ollutta ohjelmaa toisiinsa.

Suunnitelma koostuu yhdeksästä teemasta ja se kattaa kaikki ikäryhmät. Lähestymistapa ei ole organisaatio- tai yksikkölähtöinen, vaan keskiöön on haluttu nostaa kaupunkitasoisesti yhteiset teemat ja tavoitteet.

Tavoitteista heijastuu syvästi, että kaupunki on erilaisia ihmisiä varten. Suunnitelman eetos on pysähtyminen ja kohtaaminen. Aina vaikuttava toiminta ei edellytä mittavia investointeja tai äärimmilleen asetettuja tehokkuusvaateita. Usein ydin on erilaisten ihmisten ja tarpeiden huomioimisessa sekä oikea-aikaisessa toiminnassa. Hyvinvoinnin kannalta tärkeä kokemus voi tapahtua minkä palvelun piirissä tahansa – hyväksyvä, välittävä ja ystävällinen kohtaaminen jättää aina jäljen.

Iiris Laukkanen, kaupunginjohtaja

SUUNNITELMAN VALMISTELUSTA VASTANNUT TYÖRYHMÄ:

Arja Loima, maahanmuuttajatyön erityisasiantuntija

Hannele Selin, kaavoitusjohtaja

Heikki Häyhä, yritys- ja elinkeino-ohjelmapäällikkö

Juhana Hiironen, maankäyttöjohtaja

Jussi Jokivaara, turvallisuus- ja valmiuspäällikkö

Kimi Alifrosti, taloussuunnittelupäällikkö

Mari Karsio, erityisasiantuntija, kaupunkikehitys

Pekka Koponen, kehittämisspäällikkö, tietohallinto

Pilvi Kallio-Meriläinen, osallisuuden erityisasiantuntija

Pirre Rajjas, kulttuurijohtaja

Saara Ojala, johtava asiantuntija, projektipäällikkö (pj)

Sirkka Riikonen, osaamis- ja työllisyyspalvelujen päällikkö

Susanna Kaiju, johtava asiantuntija, opetus ja kasvatus

Terhi Saxelin, liikuntakoordinaattori

Tuomas Tenkanen, johtava asiantuntija, hyvinvointi

Ulla Lehtonen, varhaiskasvatusjohtaja

Suunnitelma pähkinänkuoressa

VALTUUSTOLLE ON valmisteltava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma nojaa maaliskuussa 2025 julkaistuu hyvinvointikertomukseen, jossa järvenpäälaisten hyvinvoinnin tilaa kuvataan laajasti. Valmistelussa on huomioitu myös keskeiset kansalliset ohjelmat.

Suunnitelma koostuu yhdeksästä teemasta ja kutakin teemaa koskien on asetettu tavoitteita. Tavoitteita toteutetaan jaksotetusti suunnitelman nelivuotiskauden aikana. Niiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain joko suppean hyvinvointikatsauksen tai laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä. Arviointi perustuu sille, miten tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat toteutuneet.

Toimenpiteet asetetaan konsernipalveluiden ja palvelualueiden käyttösuunnitelmissa. Toimenpiteistä raportoidaan osana osavuosikatsauksia ja toimintakertomuksia.

Teema	Tavoitteet	2026	2027	2028	2029
Asuminen	#1 Lisää tilaa koteihin	✓	✓	✓	✓
	#2 Koti elämän eri vaiheisiin	✓	✓	✓	✓
	#3 Ehkäisemme alueellista eriytymistä	✓	✓	✓	✓
Kotoutuminen	#4 Kotoudumme ja kansainvälistymme yhdessä	✓	✓		
Kulttuuri	#5 Kulttuurilla hyvinvointihyötyjä	✓	✓	✓	✓
	#6 Uniikki kulttuuriperintö näkyväksi	✓	✓		
	#7 Tapahtumallisuudella elävyyttä			✓	✓
Liikunta	#8 Liikkumisesta elämäntapa	✓		✓	
	#9 Liikuntapaikka löytyy läheltä		✓	✓	✓
Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	#10 Pysähdymme huomioimaan syrjästävässä olevat		✓	✓	✓
	#11 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo näkyviin päätöksissä	✓			
Resurssiviisaus ja luonnon monimuotoisuus	#12 Kohti pienempiä kasvihuonepäästöjä	✓	✓	✓	✓
	#13 Kiertotaloudella jätteettömäksi	✓	✓	✓	✓
	#14 Luonnonvarojen kulutus kestävä tasolle	✓	✓	✓	✓
	#15 Turvaamme arvokkaat luontokohteet	✓	✓	✓	✓
Päihteet ja mielenterveys	#16 Ehkäisemme päihdehaittoja ja vahvistamme mielenterveyttä		✓		✓
Turvallisuus	#17 Estämme lasten ja nuorten ajautumisen rikollisuuteen	✓		✓	
Työllisyys ja elinikäinen oppiminen	#18 Työvoima ja työpaikat kohtaavat	✓	✓		
	#19 Elinvoimaa maahanmuuttajien työllisyydellä		✓	✓	
	#20 Lujitamme työ- ja oppimiskykyä			✓	✓

Suunnitelman teemat sekä tavoitteet ja niiden toteuttamisvuodet.

Yksi yhteinen suunnitelma

JÄRVENPÄÄN kaupunkistrategia 2030 linjaa vahvasti hyvinvointi- ja turvallisuus-suunnitelman sisältöä. Yhteinen visiomme on, että järvenpääläiset voivat hyvin ja asiat hoituvat sujuvasti metropolialueen pohjoisessa keskuksessa. Missiomme on rakentaa yhdessä kaupunkia, jossa järvenpääläisellä on turvalliset juuret ja kantavat siivet. Kaupungin toiminnan painopisteitä ovat kestävä ja hallittu kasvu, vireä kaupunkielämä ja ajoissa auttaminen.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteet toteuttavat ensisijaisesti päämääriä kukoistava kaupunki (J1), kasvun paikka ihmisille ja yrityksille (J2) sekä yksilöllinen huomioiminen (J3). Lisäksi resurssiviisas & luonnon monimuotoisuus teeman tavoittein pyrimme siihen, että toiminta on hyvinvoinnin ja ympäristön näkökulmasta kestävää ja vaikuttavaa (T1).

Järvenpäässä toteutettiin talven 2025 aikana strategisen ohjelmatyön uudistus. Nyt laadittu hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2029 yhdistää sisällöllisesti seuraavat olemassa olevat sekä suunnitteilla olleet ohjelmat toisiinsa:

- kaikki ikäryhmät kattava hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma
- Järvenpään asunto-ohjelma
- Järvenpään kulttuuriohjelma
- Järvenpään liikkumisohjelma
- resurssiviisas Järvenpään tiekartta
- kotoutumisen edistämisen ohjelma
- kaupungin osallisuuden periaate
- ehkäisevän päihdetyön suunnitelma
- kaupungin toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- kaupungin työllisyysohjelma

Luettavuudesta

Kulttuuri

Järvenpäässä on poikkeuksellisen rikas kulttuuriperintö. Täällä taidetta ja kulttuuria tehdään vahvalla intohimolla nykypäivänäkin.

Kulttuuri ja tapahtumat tekevät kaupungista elävän ja virikkeellisen. Ainutlaatuisella kulttuurilla on potentiaalia kilpailukyvyyn ja kansainvälisen kulttuurimatkailun kehittämisessä, sillä eloisa kulttuurikaupunki inspiroi sekä asukkaita että vieraita.

Teemojen kansilehdissä suuri kuva

Suunnitelmasta mahdollista taittaa 1-2 sivun esite/lyhennelmä hyväksymisen jälkeen.

Tavoitesivuissa reunanauha

#7 Tapahtumallisuudella elävyyttä

Rantapuisto on yksi Järvenpään tärkeimmistä tapahtumapaikoista.

KULTTUURI KEHITTYY ja saa elinvoimansa kohtaamisista ja tapahtumista. Tapahtumallisuus tuo kulttuuriperinnön saavutettavaksi ja tekee perinteet eläväksi osaksi nykypäivää. Kulttuuriperintöä ei vain säilytetä, vaan se muuntuu uusien kokemusten ja kohtaamisten kautta.

Tapahtumallisuudella tarkoitetaan yksittäisten tapahtumien sijaan elämyksellisyyttä ja elävyyttä, joka muodostuu erilaisten tapahtumien kudelemasta. Tapahtumallisuudessa kaupunki nähdään tapahtuma-alustana: tapahtumia syntyy, kun niiden mahdollistamista ruokitaan ja huolehditaan, että järjestäminen on sujuvaa.

Tapahtumallisuuden kehittäminen on olennaista kaupungin elävyyden, alueen elinvoiman sekä pito- ja vetoimien kannalta. Se edistää myös sosiaalista hyvinvointia. Seurojen, järjestöjen, yhdistysten ja yritysten järjestämät tapahtumat luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta, toimivat kohtaamisen paikkoina, luovat yhteistyön siltoja ja edistävät vuorovaikutteisuutta.

Jokaisella on mahdollisuus olla paitsi kulttuurin kokija myös tekijä. Tapahtumanjärjestämisen kynnyksen madaltaminen sekä saavutettavat tilat ja alueet kannustavat omaehtoiseen toimintaan elävän kulttuurin syntymiseksi. Alueen osaamista, synergiaa ja potentiaalia hyödyntämällä mahdollistetaan monipuoliset kulttuurielämykset, joista mahdollisimman moni kaupunkilainen pääsee osalliseksi.

HTS-tavoitteiden toteutumisen mittaaminen vs. ”ilmiömittarit”

”Tavoitteita toteutetaan jaksotetusti suunnitelman nelivuotiskauden aikana. Niiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain joko suppean hyvinvointikatsauksen tai laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä. Arviointi perustuu sille, miten tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat toteutuneet.

Toimenpiteet asetetaan konsernipalveluiden ja palvelualueiden käyttösuunnitelmissa. Toimenpiteistä raportoidaan osana osavuosikatsauksia ja toimintakertomuksia.” (HTS, s. 6)

- Hyvinvointimittarit toimivat huonosti strategiamittareina, koska ne laahaavat ajallisesti ja mittarimuutoksen suoraa yhteyttä tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on vaikea osoittaa.
- Hyvinvointitietoja seurataan ja raportoidaan tästä huolimatta rinnalla osana hyvinvointikertomuksia.
  - Velvoite: THL:n vähimmäistietosisältö
  - Oma tarve: Tiedolla johtaminen strategiatyön tukena.
- Mikäli tavoitteet ja toimenpiteet on toteutettu ja mittarit pitkällä aikavälillä näyttävät edelleen hyvinvoinnin tilan laskua, on syytä pohtia strategisia valintoja. Teemmekö oikeita asioita? Ovatko toimemme vaikuttavia?

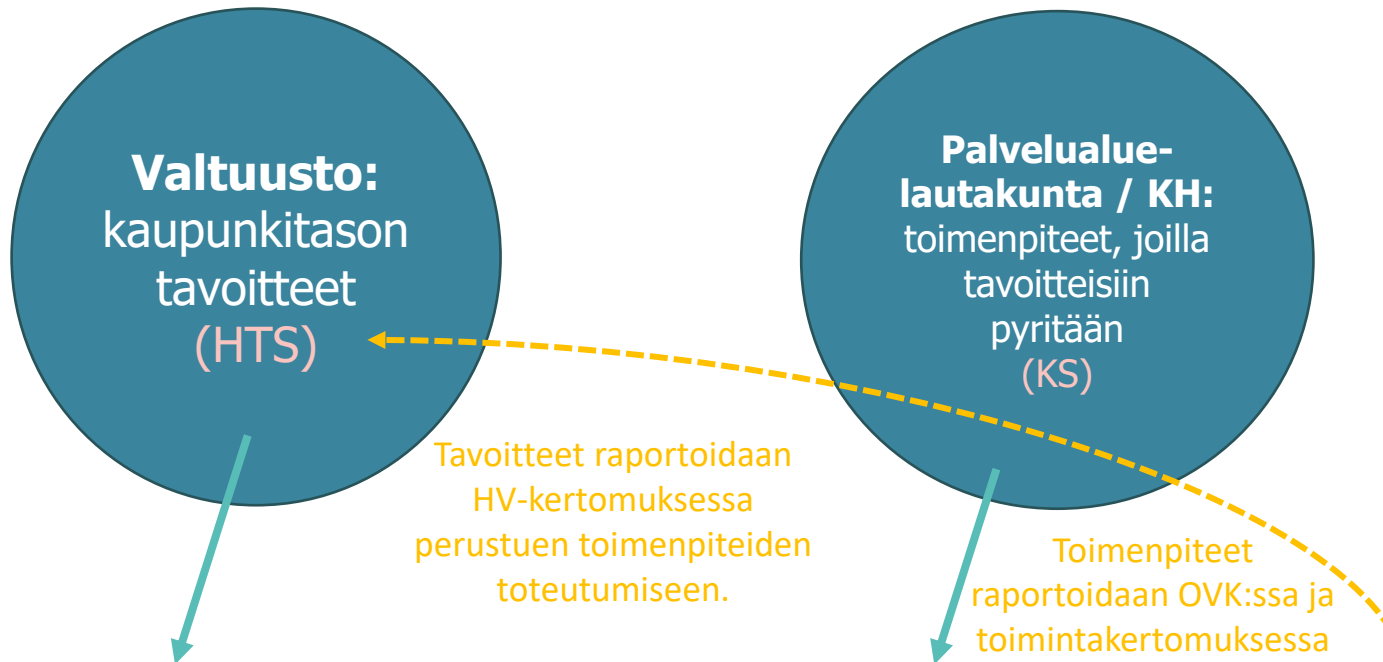
Esimerkki indikaattorista, joka kuvaa isompaa ilmiötä: koululounas

Kuva: THL

Strategiatyön ”lentokorkeudesta”

- Valtuusto päättää kaupunkitasoisilla tavoitteilla ”strategisen tahtotilan ja suunnat”.
- Palvelualueet ja konpa asettavat toimenpiteet kaikkiin niihin tavoitteisiin, joita voivat omalla toiminnallaan edistää.
- Viranhaltijat toteuttavat toimenpiteitä ja tekevät operatiivisia ratkaisuja.

→ asioista päätetään laissa/hallintosäännössä/toimintasäännössä annetun toimivallan tasoisesti ja sen puitteissa (vrt. myös taloudellinen toimivalta).

Kuvitteellisena esimerkkinä OPKA

Tavoitteet 2026	Toimenpiteet 2026
#4 Kotoudumme ja kansainvälistymme yhdessä	Maahanmuuttaneella on kolme kaveria päiväkodissa.
#5 Kulttuurilla hyvinvointihyötyjä	Oppilas osallistuu vähintään kahteen kulttuuritapahtumaan lukuvuoden aikana.
#8 Liikkumisesta elämäntapa	Varhaiskasvatuksessa liikutaan 2,5 h päivässä.
#11 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo näkyviin päätöksissä	jne.
#12 Kohti pienempiä kasvihuonepäästöjä	
#13 Kiertotaloudella jätteettömäksi	
#14 Luonnonvarojen kulutus kestäväälle tasolle	
#17 Estämme lasten ja nuorten ajautumisen rikollisuuteen	

Operatiivista toimintaa kuvataan toimenpiteiden raportoinneissa.

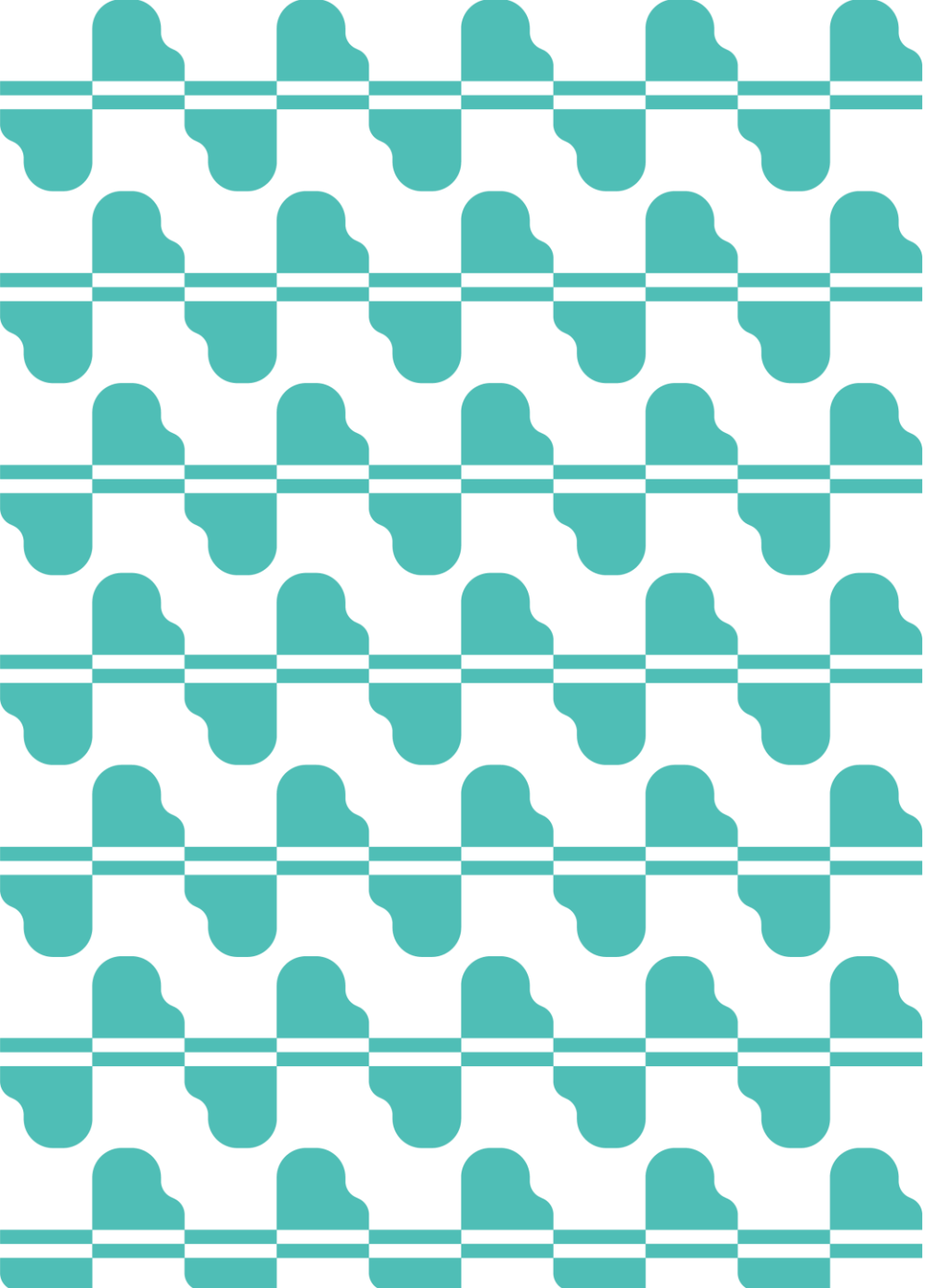

27.1. KH:n ja 28.-30.1. palvelualuelautakuntien iltakoulujen jälkeiset muutokset

- s. 6 taulukon alle lisätty kuvateksti: "Suunnitelman teemat sekä tavoitteet ja niiden toteuttamisvuodet"
- s. 14 luvut korjattu s. 10 mukaiseksi: "...15 kunnallista ja 10 yksityistä päiväkotia, yli 3 100 yritystä ja yli 46 000 asukasta."
- s. 30 lisäys: "Se voi esimerkiksi rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja sekä kävelyn ja pyöräliikenteen reittejä, järjestää liikuntapalveluita ja tukea kansalaistoimintaa."
- s. 32 muutos: "kevyen liikenteen väylät" tilalle "kävely- ja pyöräilyväylät"
- s. 34 lisäys: "Hyväkuntoisen lähiliikuntaverkoston investointien ja suunnittelun lisäksi on tehtävä konkreettisia toimia ja viestintää sen eteen, että kuntalaiset löytävät sekä uusien että nykyisten lähiliikuntapaikkojen äärelle. Laadukas ja turvallinen kävely- ja pyörätieverkosto kannustaa ottamaan arkiliikunnan osaksi päivittäistä liikkumista."
- s. 40 lisäys: "Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) on osa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia."
- s. 48 lisäys: "Virkistysalueiden on tärkeää olla helposti saavutettavissa. Kaupungin virkistysalueita ovat luonnonsuojelualueet, rakennetut lähi- ja keskuspuistot sekä lähiliikuntapaikat, urheilupuistot ja -kentät. Virkistysalueiden ja arvokkaiden luontokohteiden lisäksi muun kaupunkiluonnon ja puistometsien merkitystä ei tule vähöksyä, sillä luonto on kuntalaisille merkittävä hyvinvointitekijä."

Muutokset näkyvät taitetussa luonnoksessa.

Tavoitteet

Asuminen

Järvenpään vetovoima perustuu turvalliseen kaupunkiympäristöön, monipuolisiin asumisen mahdollisuuksiin, säävutettaviin palveluihin ja sujuviin liikenneyhteyksiin.

Kehittämällä asumista rakennetaan Järvenpäästä sanan varsinaisessa merkityksessä. Asumista koskevalla säätelyllä ohjataan tulevien asuntojen tuotantoa eli niin sanottua uudisrakentamista.

#1 Lisää tilaa koteihin

ASUMISEN TARPEET muuttuvat paitsi yhteiskunnan kehittyessä myös elämän eri vaiheissa. Pieni yksiö junaseisakkeen lähellä voi sopia nuorelle opiskelijalle, kun taas nelihenkisen lapsiperheen tarpeissa voivat painottua tila ja koulujen läheisyys. Myös korona ja etätyöskentely ovat muuttaneet ihmisten tilatarpeita ja asumispreferenssejä.

Asuntokuntien määrä kasvaa ja koko pienenee kaikkialla Suomessa. Keskeisin selittäjä on yhden henkilön asuntokuntien määrän voimakas kasvu ja tätä suurempien asuntokuntien määrän nopea lasku. Asuntokuntien koon supistamiseen vaikuttaa paitsi ikääntyminen myös elämäntapojen ja kulttuurin muutokset.

Yhden henkilön asuntokuntia löytyy erityisesti nuorista aikuisista ja eläkeläisistä. Järvenpäässä yhden henkilön talouksia on 45,5 % asutokunnista.

Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa, että asukkaat löytävät elämäntilanteeseensa sopi-

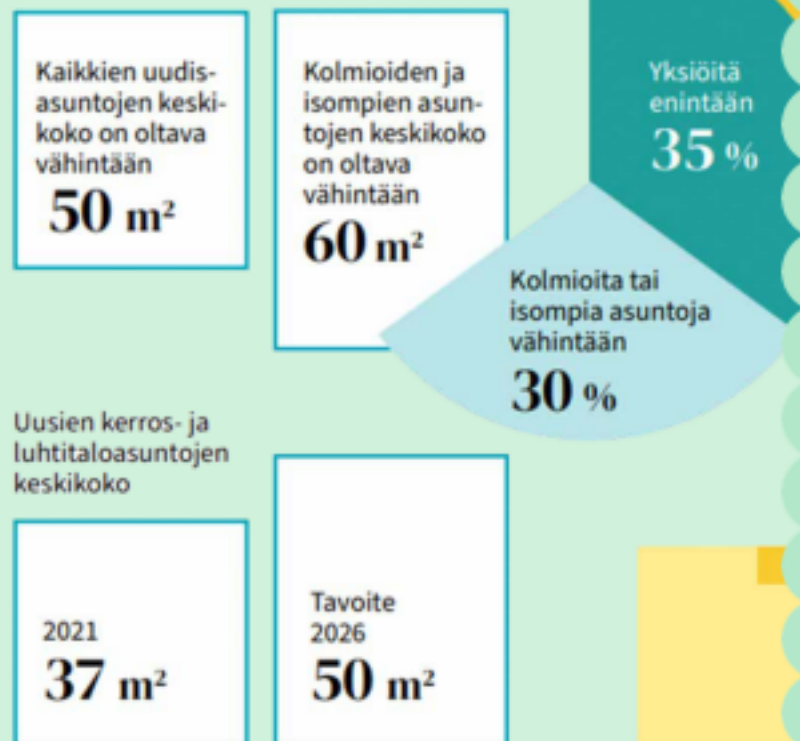
van kokoisen asunnon. Kaupunki ohjaa tulevaa uudisasuntotuotantoa kerrostalohankkeissa siten, että

- Yksiöitä saa olla kohdekohtaisesti enintään 35 % asunnoista.
- Kolmioita tai tätä suurempia asuntoja tulee olla kohdekohtaisesti vähintään 30 % asunnoista. Lisäksi näiden keskikoon tulee olla vähintään 60 m².
- Kaikissa hankkeissa asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 50 m².

Sääntelyllä vaikutetaan siihen, että kaksioden pinta-ala uudistuotannossa kasvaa. Toisaalta sääntely voi vaikuttaa siten, että yksiöiden määrä pienenee kaksioden määrän kasvun johdosta.

Sääntelyä sovelletaan tilanteissa, joissa kaupungin ja rakentajan välillä on sopimussuhde ja siitä voidaan poiketa kaupunginhallituksen päätöksellä.

Uusissa asunnoissa on oltava enemmän tilaa

#2 Koti elämän eri vaiheisiin

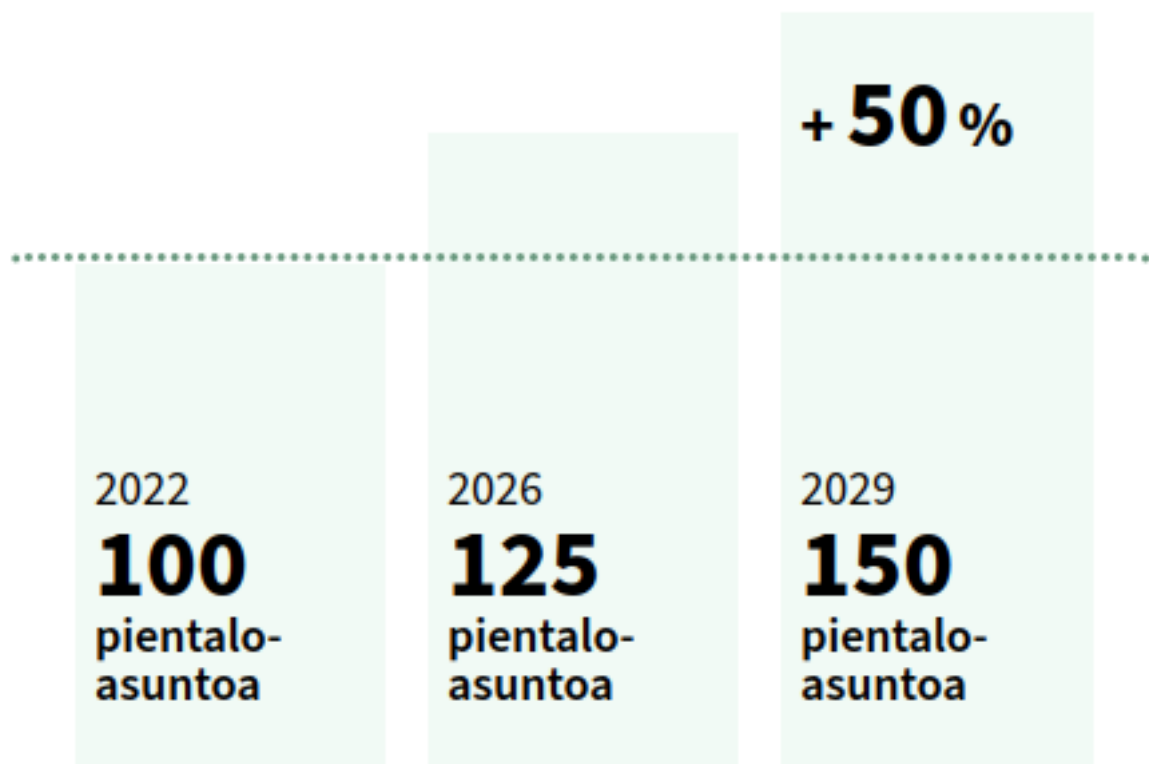
JÄRVENPÄÄ TAVOITTELEE hallittua kasvua. Tämä edellyttää, että rakentamisessa huomioidaan asumisen ketjut ja ehkäistään poismuuttoa. Kaupungista tulee löytyä erilaisia asuntoja vastaamaan asukkaiden muuttuviin elämäntilanteisiin ja tarpeisiin. Järvenpää pyrkii olemaan houkutteleva asuinpaikkakunta myös uusille asukkaille.

Järvenpään kasvu on luonnostaan kerrostalopainotteista. Suurimmat aluekehityshankkeet ovat sijoittuneet ja sijoittuvat jatkossakin kaupungin keskustaan ja junaseisakkeiden läheisyyteen. Jotta kaupungin kasvu ei perustu yksin kerrostaloasumisen varaan, tarvitaan rinnalle riittävästi pientaloasuntotuotantoa. Näin varmistetaan, että suuret perheet ja enemmän tilaa toivovat pienet perheet voivat halutessaan valita asumismuodokseen pientaloasunnon.

Kaupunki ohjaa asuntotuotantoaan siten, että pientalojen tuotantomäärä on vuodesta 2029 eteenpäin vähintään 150 asuntoa vuodessa.

Asumisen kehittäminen ulottuu myös sosiaalisen asumisen kysymyksiin. Valtakunnallisesti on nähtävissä, että ikääntyneiden asumispalveluiden rakennetta kevennetään. Laadukkaat asumispalvelut edellyttävät sujuvaa yhdyspintatyötä kaupungin palveluiden ja hyvinvointialueen välillä. Suunnittelulla varmistetaan, että ikääntyneiden määrän kasvuun varaudutaan ennakoivilla ja oikea-aikaisilla asumisen ratkaisuilla. Ikääntyneiden asumisen vaihtoehtoja monipuolistetaan muun muassa sosiaalihuoltolain yhteisöllisen asumisen ja välimuotoisen asumisen malleilla.

Asunnottomuutta ennaltaehkäistään monialaisella verkostotyöllä hyvinvointialueen, KELAn ja yleishyödyllisten toimijoiden kanssa. Kaupunki näkee tärkeäksi muun muassa asunto ensin -periaatteen, joka korostaa asunnon merkitystä ihmisten kokonaisvaltaisen elämän ja hyvinvoinnin kannalta.

#3 Ehkäisemme alueellista eriytymistä

ASUINALUEIDEN koettuun turvallisuuteen vaikuttaa moni tekijä, kuten asuinalueiden monimuotoisuus ja rakennetun ympäristön siisteys. Alueelliseen eriytymiseen on syytä useimmiten, että samalle alueelle on sijoittunut hallintamuodoltaan ja kooltaan liian yksipuolista asuntokantaa.

Kaupungin tavoite on kehittää kaikkia alueita tasapuolisesti. Alueellisen eriytymisen ehkäisyssä on tärkeää, että viheralueiden saavutettavuudesta ja laadukkaasta katutilan toteutuksesta huolehditaan kaavakehityshankkeissa.

Vuokratalojen rakentamista ohjataan siten, ettei millekään alueelle synny vuokra-asuntokeskittymää. Vuokra-asumiselle on eniten kysyntää keskustan tuntumassa hyvien kulkuyhteyksien päässä. Tämän vuoksi vuokra-asuntotuotannon ohjaaminen koskee ennen kaikkea tiiviissä kaupunkirakenteessa olevia asuntohankkeita. Kuitenkin myös pientalossa vuokralla asumiselle on kysyntää, mikä on syytä huomioida pientalotuotannon ohjauksessa.

Vuokratalo on asunto-osakeyhtiö, joka muodostuu ainoastaan vuokra-asunnoista. Vuokratalo tarkoittaa tuotantomuodoltaan joko ARA-vuokra-asuntotuotantoa tai vapaa-rahoina vuokra-asuntotuotantoa.

Uusissa asuinrakentamishankkeissa enintään 40 % voi olla vuokrataloja. Tilanteessa, missä rakentamishanke koostuu

- vain yhdestä asunto-osakeyhtiöstä, voi vuokra-asuntotuotantoa olla joko 0 % tai 100 %
- kahdesta asunto-osakeyhtiöstä, voi vuokra-asuntotuotantoa olla joko 0 % tai 50 %
- kolmesta asunto-osakeyhtiöstä, voi vuokra-asuntotuotantoa olla joko 0 % tai 33 %
- neljästä asunto-osakeyhtiöstä, voi vuokra-asuntotuotantoa olla joko 0 %, 25 % tai 50 %

Sääntelyä sovelletaan tilanteissa, joissa kaupungin ja rakentajan välillä on sopimussuhde ja siitä voidaan poiketa kaupunginhallituksen päätöksellä.

Vuokra-asuntotuotannon sääntely ei koske erityisryhmille suunnattuja asumishankkeita.

Kotoutuminen

Järvenpäässä maahanmuuttaneita on toistaiseksi pienempi osuus väestöstä kuin pääkaupunkiseudulla, mutta ennusteiden mukaan osuus tulee kasvamaan.

Kotoutumistyöllä ja yhdenvertaisuutta vahvistamalla rakennetaan turvallista asennelmapiiriä, väestösuhteita ja tulevaisuutta.

#4 Kotoudumme ja kansainvälistymme yhdessä

JÄRVENPÄÄN VÄESTÖN kasvua lisää merkittävästi maahanmuutto. Uusia kuntalaisia tulee ulkomailta, vastaanotokeskuksista ja muista kunnista. Aasukkaiden kulttuuri- ja kielitaustat ovat erilaisia. Integroituminen yhteiskuntaan alkaa, kun asioiden hoitaminen sujuu ja kotoutuja pystyy osallistumaan sekä vaikuttamaan.

Kotoutumista edistetään kaikissa kaupungin palveluissa, joissa tulee huomioida maahanmuuttaneiden tarpeet. Osallistumista ja palveluiden käyttöä edistetään viestinnällä ja selkokielisyydellä. Kulttuurilliset tavat ja palveluiden toimintaperiaatteet tehdään tutuiksi uskalluksen, sitoutumisen ja luottamuksen rakentumiseksi. Kotoutumista edistäviksi toimiksi tarvitaan erilaisia ratkaisuja, minkä lisäksi vaikuttamme esimerkillä ja asenteilla.

Integroituminen on syvimmillään kahdensuuntaista ja hyvät väestösuhteen rakennetaan yhdessä. Kaupungin lisäksi kotoutumisen edistämiseksi on merkittävä rooli muilla julkisilla toimijoilla, kolmannella- ja neljännellä sektorilla, seurakunnilla sekä asukkailla. Vahva verkosto käy keskustelua maahan muuttaneiden kanssa ja kutsuu mukaan toimintaan.

Kuva: @oikeusministeriö

Kulttuuri

Järvenpäässä on poikkeuksellisen rikas kulttuuriperintö. Täällä taidetta ja kulttuuria tehdään vahvalla intohimolla nykypäivänäkin.

Kulttuuri ja tapahtumat tekevät kaupungista elävän ja virikkeellisen. Ainutlaatuisella kulttuurilla on potentiaalia kilpailukyvyn ja kansainvälisen kulttuurimatkailun kehittämisessä, sillä eloisa kulttuurikaupunki inspiroi sekä asukkaita että vieraita.

#5 Kulttuurilla hyvinvointihyötyjä

KULTTUURILLA ON ITSEISARVO – osallistuminen taiteeseen ja kulttuuriin on yksilön perusoikeus. Kulttuurin keinoin on myös mahdollista merkittävästi kasvattaa osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta yksilön ja koko yhteisön tasolla. Kulttuuri yhdistää ja kulttuuriset kokemukset edistävät erilaisuuden ja moninaisuuden hyväksymistä.

Kulttuurista hyötyvät kaikenikäiset ja se tuo elämään kokonaisvaltaista mielekkyyttä. Kulttuuriharrastuksen kautta oppii taitoja, jotka lisäävät itsetuntemusta ja -luottamusta ja siten sillä on suora yhteys koettuun terveyteen.

Tutkimusten mukaan kulttuuriharrastus edistää mielenterveyttä sekä ehkäisee sairauksia ja syrjäytymistä. Esimerkiksi musiikkiharrastus tai lukutaito edistävät aivojen ja muistin toimintaa sekä kielten oppimista. Ne myös kartuttavat oppimis- ja työelämätaitoja. Lasten ja nuorten lukutaitojen vahvistaminen on perusta elinikäiselle oppimiselle.

Kaupungin tehtävä on huolehtia kulttuurin ja kulttuuriharrastusten saavutettavuudesta sekä yhdenvertaisuudesta. Erityisen tärkeää on huomioida riskiryhmissä ja haastavassa elämäntilanteessa olevat.

Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta ja kulttuurisia oikeuksia edistetään muun muassa kulttuuripolkua kehittämällä.

Kulttuuripolku (KUPO) on kotiseutu- ja kulttuuriopetuksen opetussuunnitelma. Se tarjoaa jokaiselle järvenpäläiselle lapselle ja nuorelle yhtäläiset mahdollisuudet tutustua omaan kotiseutuun ja sen kulttuuritarjontaan.

Retrodisco Järvenpää-talolla

#6 Uniikki kulttuuriperintö näkyväksi

1800-1900-LUKUJEN TAITTEESSA Tuusulanjärven rannalla etsittiin suomalaisen kulttuurin edelläkävijyyttä ja rakennettiin suomalaista identiteettiä. Kirjailija **Juhani Aho** ja puolisonsa taidemaalari **Venny Soldan-Brofeldt**, taidemaalari **Eero Järnefelt**, säveltäjä **Jean Sibelius**, taidemaalari **Pekka Halonen** ja myöhemmin säveltäjä **Joonas Kokkonen** olivat aikansa merkittäviä yhteiskunnallisia vaikuttajia. Suomi taiteiltiin maailman kartalle, ja taiteilijayhteisön vaikutus suomalaisen identiteetin rakentajana on edelleen voimakas.

Järvenpään taidemuseon kokoelmat ovat valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä osa Tuusulanjärven taiteilijayhteisön perintöä ja tarinaa. Järvenpäällä on ainutlaatuinen tehtävä kehittää taidemuseota, Suvirantaa, Aholaa ja Villa Kokkosta museokohteina.

Tuusulanjärvi on jo sadan vuoden ajan vetänyt puoleensa paitsi vierailijoita ja matkailijoita, myös nykyaikaisia asumaan alueelle. Edistämällä kulttuurimatkailua Ainolan ja Tuusulan kunnan kanssa, Järvenpää vahvistaa identiteettiään suomalaisen kulttuurin keskiössä.

Taidemuseo ja taiteilijakodit mahdollistavat osallisuutta, vuoropuhelua ja elämyksiä Tuusulanjärven taideperinnön äärellä kaikenikäi-

sille. Nykyaikalaisten ja poikkeuksellisen suuren taiteilijayhteisön merkitys yhteisöllisyydelle ovat merkittäviä.

Suvirannan ateljeessa. Kuva: Järvenpään taidemuseo.

#7 Tapahtumallisuudella elävyyttä

Rantapuisto on yksi Järvenpään tärkeimmistä tapahtumapaikoista.

KULTTUURI KEHITTYY ja saa elinvoimansa kohtaamisista ja tapahtumista. Tapahtumallisuus tuo kulttuuriperinnön saavutettavaksi ja tekee perinteet eläväksi osaksi nykypäivää. Kulttuuriperintöä ei vain säilytetä, vaan se muuntuu uusien kokemusten ja kohtaamisten kautta.

Tapahtumallisuudella tarkoitetaan yksittäisten tapahtumien sijaan elämyksellisyyttä ja elävyyttä, joka muodostuu erilaisten tapahtumien kudelmasta. Tapahtumallisuudessa kaupunki nähdään tapahtuma-alustana: tapahtumia syntyy, kun niiden mahdollistumista ruokitaan ja huolehditaan, että järjestäminen on sujuvaa.

Tapahtumallisuuden kehittäminen on olennaista kaupungin elävyyden, alueen elinvoiman sekä pito- ja veto voiman kannalta. Se edistää myös sosiaalista hyvinvointia. Seurojen, järjestöjen, yhdistysten ja yritysten järjestämät tapahtumat luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta, toimivat kohtaamisen paikkoina, luovat yhteistyön siltoja ja edistävät vuorovaikutteisuutta.

Jokaisella on mahdollisuus olla paitsi kulttuurin kokija myös tekijä. Tapahtumanjärjestämisen kynnyksen madaltaminen sekä saavutettavat tilat ja alueet kannustavat omaehtoiseen toimintaan elävän kulttuurin syntymiseksi. Alueen osaamista, synergiaa ja potentiaalia hyödyntämällä mahdollistetaan monipuoliset kulttuurielämykset, joista mahdollisimman moni kaupunkilainen pääsee osalliseksi.

Liikunta

Liikunta vaikuttaa kokonaisvaltaisesti fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Se tukee lasten kasvua ja kehitystä, vahvistaa työikäisten jaksamista ja työkykyä sekä pidentää ikääntyneen väestön kotona asumisen aikaa.

Liikunnan harrastaminen ja liikuntapaikat tulee nivoa luontevaksi osaksi ihmisten päivittäistä elämää.

#9 Liikuntapaikka löytyy läheltä

TUTKIMUKSET OSOITTAVAT, että aikuisväestö liikkuu yleisimmin oma-toimisesti. Omatoimisen liikkumisen merkityksen kasvaessa tiedon ja taidon tukeminen sekä liikuntapaikkojen täysipainoinen hyödyntäminen korostuvat entisestään.

Järvenpäässä kuntalaisten kehitysehdotukset koskevat valtaosin oma-toimista liikkumista tukevia lähiliikuntapaikkoja, kuten leikkipuistoja, kuntoratoja, luistelukenttiä sekä pyörä- ja kävelyteitä. Liikuntapaikkoja koetaan olevan liian vähän tai niistä ei viestitä selvästi, vaikka fyysisesti ne ovat melko hyvin saavutettavissa.

Hyväkuntoisen lähiliikuntaverkoston investointien ja suunnittelun lisäksi on tehtävä konkreettisia toimia ja viestintää sen eteen, että kuntalaiset löytävät sekä uusien että nykyisten lähiliikuntapaikkojen äärelle. Laadukas ja turvallinen kävely- ja pyörätieverkosto kannustaa ottamaan arkiliikunnan osaksi päivittäistä liikkumista.

Lähde: UKK-instituutti ja Liikuntaraportti. OKM 2022:33

YLEISIMMÄT SYYT LIKKUA

Fyysisen kunnon ylläpitäminen tai parantaminen	Oman terveyden edistäminen	Mielen hyvinvointi	Mieluinen liikuntalaji
88 %	85 %	81 %	67 %

YLEISIMMÄT LIKKUMISEN ESTEET

Ajan puute	Pysyvä fyysinen vamma tai toimintakyvyn rajoitus	Kiinnostuksen puute	Taloudelliset tekijät
57 %	21 %	14 %	7 %

YLEISIMMÄT LIIKUNTAPAIKAT

- Aito luonto
- Kevyen liikenteen väylät
- Ulkoilualueet

YLEISIMMÄT LIIKUNTAPALVELUT

Oma-toimisesti
94 %

Liikuntalan yritykset
32 %

Liikuntatouhuseura
21 %

Osallisuus, yhtenäisyys & tasa-arvo

Kuntien tehtävä on edistää tasa-arvoa ja yhtenäisyyttä sekä estää syrjintää kaikessa toiminnassaan. Osallisuus, tasa-arvo ja yhtenäisyys ovat keskeisiä tekijöitä hyvinvoinnin ja sosiaalisesti kestävästä kehityksestä.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteet kuvaavat miten viranomaisen toiminnassa, tässä tapauksessa palveluissa, edistetään yhtenäisyyden ja tasa-arvon toteutumista. Henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhtenäisyysuunnitelma sekä oppilaitosten suunnitelmat on toteutettu erillisinä suunnitelmina.

#10 Pysähdymme huomioimaan syrjintävaarassa olevat

ERILAISTEN SYRJINNÄN muotojen kitkeminen ei välttämättä edellytä kalliita investointeja tai kohtuutonta vaivaa. Kohtuullisten muutosten epäamisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa käytäntöjen muutokset olisivat toteutettavissa pienellä vaivalla erityistapauksia varten, mutta jossa ne jätetään mieluummin toteuttamatta syyllistyen samalla syrjintään.

Syrjintävaarassa olevat on huomioitava palveluissa, kehittämisessä, osallistamisessa ja asiakastytyväisyyttä mitattaessa. Esimerkiksi esteettömyys ja sukupuolineutraalius on joillekin osallistumisen edellytys, mikä tulee ottaa suunnittelussa huomioon. Palvelujen saattaminen voi kärsiä myös selkokieliisyyden tai monikanavaisen tiedottamisen puuttumisesta. Erityistä huomiota tulee kohdistaa vammaisten, ikääntyneiden ja maahan muuttaneiden tiedon saantiin.

Tosiasiallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi syrjintävaarassa olevat saattavat tarvita erityistoimenpiteitä. Positiivinen erityiskohtelu sisältää käytänteitä, joil-

la heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksia pyritään edistämään. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät käytännöt eivät kuitenkaan saa muodostua toisia syrjiviksi.

Kaikella tällä edistämme hyviä väestösuhteita ja ryhmien välistä vuoropuhelua. Vaikuttamistoimielimet tuovat keskusteluun oman asiantuntijuutensa.

Kaupungin tulee edistää avointa keskustelua sekä kutsua vaikuttamistoimielimet mukaan asioiden valmisteluun heitä koskevissa asioissa, jotta he voivat tuoda keskusteluun oman asiantuntijuutensa.

Järvenpäällä on käytössään turvallisen tilan periaatteet. Turvallisuudella viitataan etenkin psykososiaaliseen turvallisuuteen eli sosiaaliin asenteisiin ja keskinäiseen vuorovaikutukseen. Periaatteella tehdään näkyväksi yhdenvertaisuuteen perustuva arvomaailma ja sen mukaiset toimintatavat. Periaatetta tulee noudattaa kaikissa kaupungin tiloissa, jotta kaupunkilaisilla on turvallinen ja tervetullut olo.

Toimitaan yhdenvertaisesti

Kaikki häirintä, syrjintä ja muu asiaton käyttäytyminen on ehdottomasti kielletty Järvenpään kaupungin tilassa

Lupaus

Tiloissamme on henkilökuntaa paikalla sinua varten ja heidän puoleensa saa kääntyä, jos jokin asia mietityttää tai havaitsee esimerkiksi asiattomuutta käytöstä. Henkilökunta puuttuu syrjintään, häirintään ja muuhun asiattomaan käyttäytymiseen.

Puututaan ja rakennetaan turvallisempaa tilaa yhdessä

Ei tukita korvia ja leikitä ettemme huomaa, jos näemme asiattomuutta käytöstä tapahtuvan. Hiljainen hyväksyntä tukee asiattomasti käyttäytyvää.

Ilmaistaan tukemme epäasiallisen käytöksen kohteeksi joutuneelle puuttamalla tai kertomalla henkilökunnalle, jos kohtaamme epäasiallista käytöstä.

Ei oleteta tai yleistetä

Ei tehdä toisesta oletuksia tai yleistyksiä, sillä ne voivat todella loukata niiden kohteeksi joutuvaa.

Kunnioitetaan ja annetaan tilaa

Otetaan toisemme huomioon, annetaan tilaa sekä kuunnellaan ja ollaan läsnä.

Kuunnellaan ja kommunikoidaan asiallisesti ja rakentavasti

Rakennetaan keskustelulle hyvää ja turvallista ilmapiiriä, jotta kaikilla on hyväksyty olo olla osana tilaisuutta.

Keskity asiaan, älä henkilöön – toisen ihmisen solvaaminen tai häpäiseminen ei ole rakentavaa kritiikkiä.

Jos loukkaat toista, pyydä anteeksi.

#11 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo näkyviin päätöksissä

PÄÄTÖKSET, TOIMENPITEET ja palvelut eivät kohdistu samalla tavalla eri ihmisryhmiin. Moninaisuuden ymmärtäminen ja erilaisten tarpeiden huomioiminen lisäävät päätöksenteon sekä toiminnan suunnittelun vaikuttavuutta.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi (IVA) on osa ennakkovaikutusten arviointia (EVA). Arviointi lisää tietoisuutta päätöksenteossa ja vähentää ei-toivottuja vaikutuksia. Se on merkittävä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen työkalu. Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) on osa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia.

Arvioinnissa tarkastellaan miten suunnitteilla oleva ratkaisu vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten vaikutukset tulisi huomioida, jotta velvoitteet yhdenvertaisuuden edistämisestä ja syrjimättömyydestä toteutuvat. Päämäärä on tunnistaa syrjintää ja keinoja, joiden avulla yhdenvertaisuutta voidaan parantaa. Erityisesti laajoissa ja muuten merkitykseltään tärkeissä ratkaisuisa on arvioitava syrjinnän vaarassa olevien oikeuksia, velvollisuuksia ja asemaa.

Sukupuolivaikutusten arviointi (suvaus) on keskeinen väline tasa-arvon edistämiseksi. Suvauksessa päätöksiä ja toimenpiteitä arvioidaan ennakkoon siltä kannalta, millaisia vaikutuksia niillä voi olla naisiin, miehiin, tyttöihin ja poikiin.

Resurssiviisaus & luonnon monimuotoisuus

Ilmastonmuutos, luonnonvarojen ylikulutus ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen ovat vakavia ongelmia ihmisten hyvinvoinnille, turvallisuudelle, taloudelle ja yhteiskunnan vakaudelle. Haasteisiin vastaaminen on välttämätöntä hyvinvoinnin ja terveellisen elinympäristön turvaamiseksi.

Kunnilla on merkittävä vastuu toimia ympäristön kannalta kestävällä tavalla ja luoda toimintaympäristö, jossa voi toimia kestävästi ja ilmastoviisaasti.

#12 Kohti pienempiä kasvihuonepäästöjä

JÄRVENPÄÄ TAVOITTELEE hiilineutraaliutta vuonna 2035 ja päästöttömyyttä vuonna 2050.

Hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä tarkoittaa, että kaupungin alueella syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 80 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2035 mennessä, ja jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan esimerkiksi lisäämällä hiilinieluja kaupungin alueella.

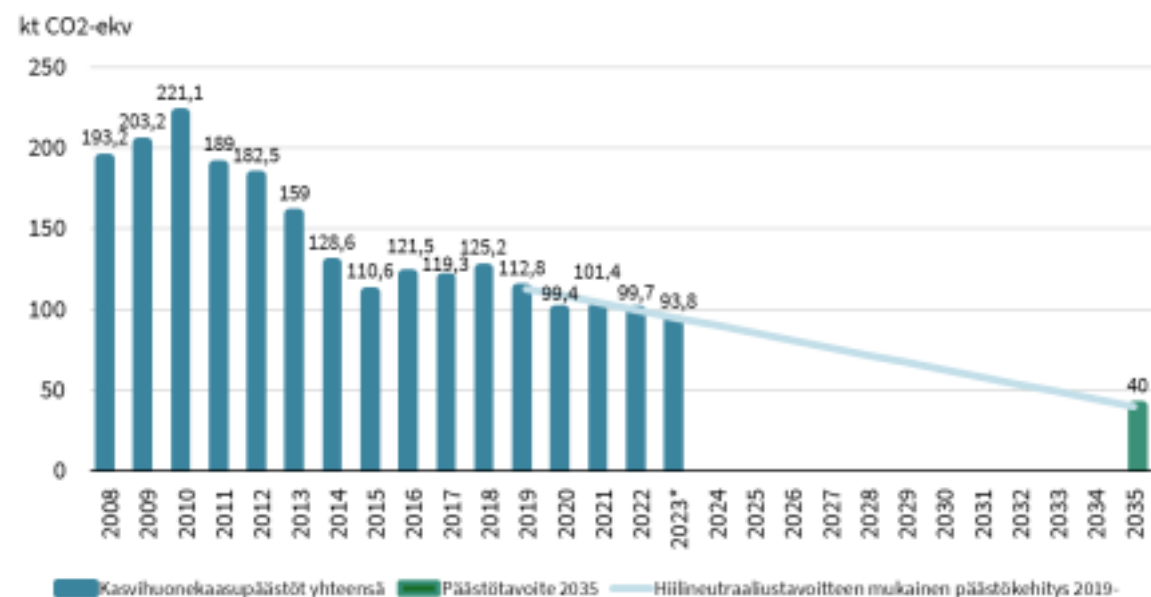
Hiilineutraaliustavoite edellyttää, että kaupungin alueella syntyviä päästöjä tulee vähentää yli puolella nykytasosta. Päästöjä tulee vähentää erityisesti liikenteessä ja energiankulutuksessa. Lisäksi tulee vähentää rakentamisen ja maankäytön muutosten aiheuttamia päästöjä.

Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi esimerkiksi kaavojen, hanke- ja suunnitelmien ja rakennusten rakentamisessa tulee tavoitella hiilineutraaliutta. Kestävä, eheä ja tiivis kaupunkirakenne luo olosuhteet kestäväälle liikkumiselle ja vähentää tarvetta laajentaa kaupunki-infraa ja rakennettua aluetta. Kun välimatkat ovat lyhyitä ja palvelut lähellä, on helppoa liikkua kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä. Tälle luodaan edellytyksiä ohjaamalla kasvua olemassa olevaan rakenteeseen ja julkisen liikenteen solmukohtiin.

Rakentamisessa keskeistä on rakentamisen määrä, materiaaleihin liittyvät päästöt, työmaiden ohjaaminen päästöttömiksi, korjausrakentami-

nen sekä olemassa olevien tilojen tehokas käyttö. Energiatехokkuutta tulee lisätä ja siirtyä hiilidioksidivapaisiin energialähteisiin.

Päästöttömyys tarkoittaa, että kaupungin alueella ei synny juurikaan kasvihuonekaasupäästöjä, ja jäljellä olevat päästöt kompensoidaan hyväksyttävällä tavalla. Järvenpään alueella syntyvät päästöt ovat vähentyneet 53 % vuodesta 1990 vuoteen 2023 mennessä.

Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2023 (pl. teollisuuden päästöt) ja hiilineutraaliustavoite 2035. Päästöt sisältävät kuluttajien sähkönkulutuksen, rakennusten lämmityksen, tieliikenteen, maatalouden ja jätehuollon. Vuoden 2023 luku on ennakkotieto. (Järvenpään CO2-raportti 2024, Sitowise)

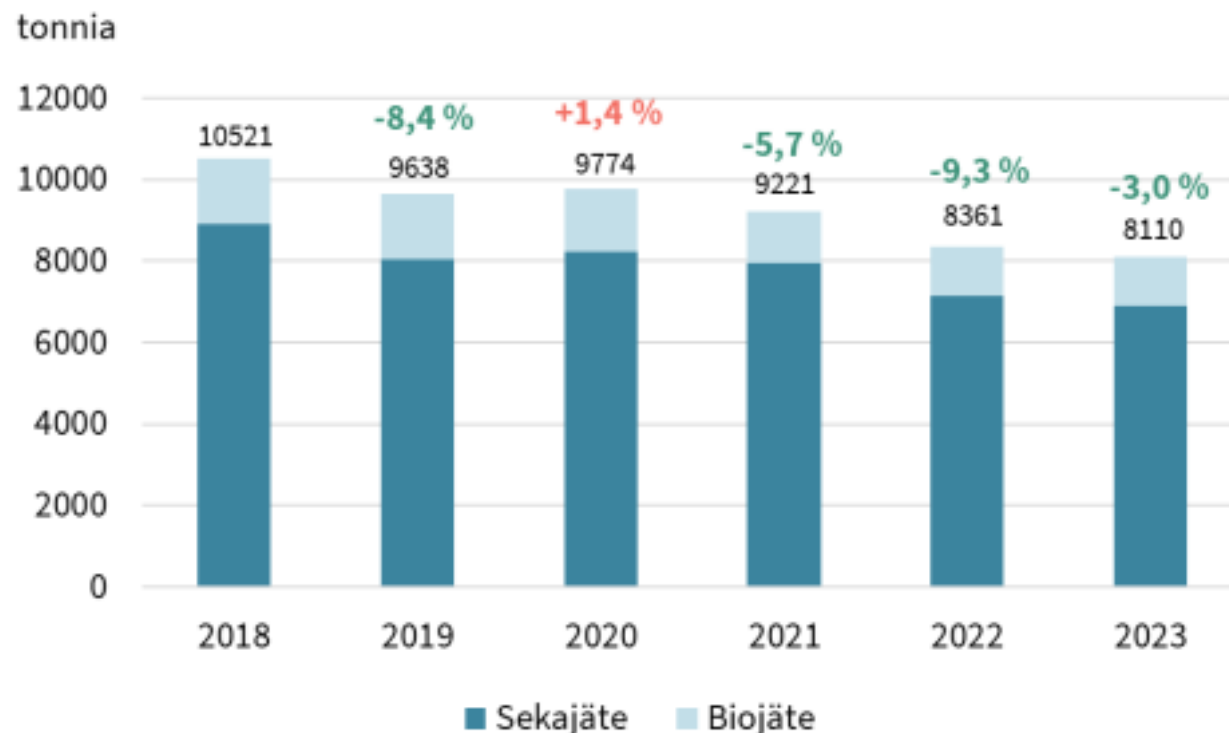
#13 Kiertotaloudella jätteettömäksi

JÄRVENPÄÄ TAVOITTELEE kierrätysasteen kaksinkertais-
tumista vuonna 2035 ja jätteettömyyttä vuonna 2050.

Kiertotaloudessa kulutetaan vähemmän materiaalia, ta-
varat ja tuotteet ovat pitkäikäisiä, niitä korjataan ja uudel-
leen käytetään. Myös materiaalit kiertävät. Kiertotaloutta
edistävät korjausrakentaminen, olemassa olevien tilojen
tehokas käyttö, kestävät hankinnat ja materiaalivalinnat,
uusiokäyttö ja kierrätys, maamassojen hyödyntäminen,
biojätteen ja ruokahävikin vähentäminen sekä jätteen la-
jittelu. Ydin kaikessa on ehkäistä jätettä ja kuluttaa koh-
tuullisesti.

Kiertotalouden ja lajittelun tulee näkyä ympäristökasva-
tuksessa ja kaupungilla on vastuu huolehtia riittävästä la-
jittelusta julkisissa tiloissa. Vuonna 2023 voimaan tullut
jätelaki edellyttää kuitenkin myös aiempaa useampaa koti-
talous- ja taloyhtiötä lajittelemaan hyötyjakeet erikseen
sekajätteestä. Jätelain vaikutukset näkyvät hiljalleen pie-
nentyvänä sekajätteen prosenttiosuutena ja kasvavina
hyötyjakeiden keräysmäärinä.

Jätteettömyydessä jätettä syntyy merkittävästi vähem-
män ja lähes kaikki lajitellut jätemateriaalit käytetään uu-
sissa käyttötarkoituksissa.

Erilliskerätyn bio- ja sekajätteen määrä Järvenpäässä 2018 – 2023 sekä jätteiden kokonaismäärän vuosimuutos. (Kiertokapula Oy)

#14 Luonnonvarojen kulutus kestävälle tasolle

JÄRVENPÄÄ TAVOITTELEE asukaskohtaisten kulutuksen päästöjen puolittumista vuonna 2035 ja kestävää kulutusta vuonna 2050.

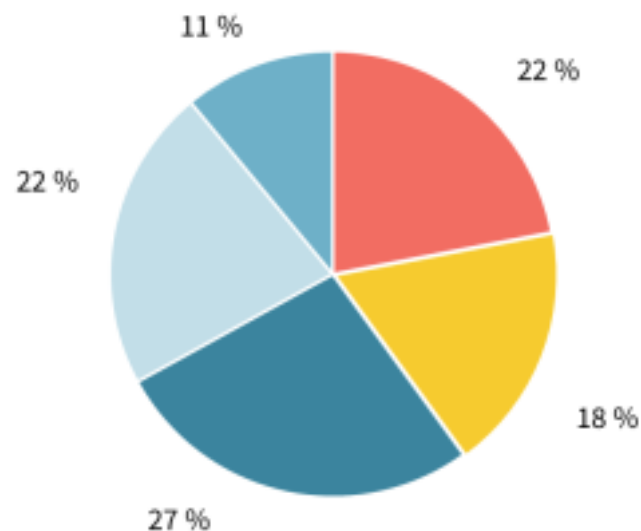
Kestävä kulutus tarkoittaa, että kulutamme luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa. Tätä arvioidaan seuraamalla kulutuksesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä.

Kulutuksen päästöihin lasketaan ruoasta, rakentamisesta, tavaroista, palveluista, energiankulutuksesta ja liikkumisesta aiheutuvat päästöt. Laskentaan pyritään sisällyttämään kaikki kuntalaisten ja kaupungin kulutuksesta aiheutuvat päästöt riippumatta siitä, missä kulutettu tuote tai tavara on tuotettu.

Keskivertosuomalaisen luonnonvarojen kulutuksen taso on tällä hetkellä noin nelinkertainen globaalisti kestävään tasoon verrattuna. Kestävä kuluttaminen edellyttää kokonaiskulutuksen merkittävää laskua. Myös kulutuksen materiaali- ja hiilijalanjälki, tavaroiden käyttöiän pidentäminen sekä tuotannon kestävyys on huomioitava.

Järvenpään kulutuksen vuosipäästöt henkeä kohden ovat 7,62 tonnia CO₂ekv (2022). Vuoteen 2035 mennessä tavoite on puolittaa asukaskohtaiset kulutuksen päästöt. Vuoteen 2050 mennessä päästöissä pyritään globaalisti kestävälle tasolle eli noin kymmenesosaan nykytilaan verrattuna (0,7 tonnia CO₂ekv).

Kaupunki voi omassa toiminnassaan edistää kestävää kulutusta muun muassa tekemällä kestäviä hankintoja ja urakoita sekä antamalla ympäristökasvatusta kestävästä kulutustavoista.

■ Tavarat ja palvelut ■ Energiankulutus ■ Ruoka ■ Liikkuminen ■ Rakentaminen

Järvenpään kulutuksen päästöt päästölähteittäin vuonna 2022. Kulutuksen hiilijalanjälkeen sisältyy kulutettu sähkö ja lämpö sekä rakentamisen, järvenpääläisten liikkumisen ja Järvenpäässä kulutetun ruoan, tavaroiden ja palvelujen tuotannosta aiheutuvat päästöt. (Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt -raportti 2023, Luonnonvarakeskus ja Sitowise)

#15 Turvaamme arvokkaat luontokohteet

LUONNONSUOJELULAIN MUKAAN kunnan tulee edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja maisemansuojelua alueellaan. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä ja vahvistamisessa elinvoimaiseen kaupunkiluontoon, olemassa olevien luontoalueiden säilyttämiseen ja vieraslajien torjuntaan panostetaan.

Luonto ja kaupunkivihreä tukee asukkaiden hyvinvointia ja viihtyisyyttä muun muassa vähentämällä stressiä ja vahvistamalla vastustuskykyä. Kaupunkivihreä hillitsee rakennetun ympäristön lämpösaarekkeitä sekä auttaa huilavesien hallinnassa ja melun vaimentamisessa. Puut tarjoavat miellyttäviä varjoja, ja monimuotoinen luonto auttaa ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumisessa ja sopeutumisessa.

Järvenpää suojelee arvokkaita luontokohteita ja vahvistaa luontoarvoiltaan tärkeitä elinympäristöjä ja ekosysteemejä. Kaupungin suunnittelussa huomioidaan viheralueet yhdistävät viherkäytävät ja kehitetään tiivistä ja eheää kaupunkirakennetta arvokkaimpien viheralueiden säilymiseksi. Lisäksi Järvenpään luonnolle tyypillisiä elinympäristöjä vahvistetaan (mm. jokivarsilehdot, Tuusulanjärven lintuvesialueet) sekä Tuusulanjärven veden, pienvesien ja pohjavesien tilaa parannetaan.

Virkistysalueiden on tärkeää olla helposti saavutettavissa. Kaupungin virkistysalueita ovat luonnonsuojelualueet, rakennetut lähi- ja keskuspuistot sekä lähiliikuntapaikat, urheilupuistot ja -kentät. Virkistysalueiden ja arvokkaiden luontokohteiden lisäksi muun kaupunkiluonnon ja puistometsien merkitystä ei tule väheksyä, sillä luonto on kuntalaisille merkittävä hyvinvointitekijä.

Kartta Järvenpään Natura- ja luonnonsuojelualueista.

Päihteet ja mielenterveys

Päihteet ja mielenterveys kietoutuvat monin tavoin yhteen. Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö on välttämätöntä, sillä ongelmiin liittyvät inhimilliset ja taloudelliset haitat ovat suuret sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Ehkäisevällä päihdetyöllä vähennetään päihteiden käytön haittoja paitsi käyttäjille myös heidän läheisilleen ja yhteiskunnalle.

Tavoite on lisätä ymmärrystä päihteiden käyttöön liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle.

#16 Ehkäisemme päihdehaittoja ja vahvistamme mielenterveyttä

KESKI-UUSIMAALAISISTA aikuisista lähes joka kolmas käyttää alkoholia liikaa. Eniten alkoholin liikakäyttöä esiintyy korkeasti koulutetuilla. Psykkisesti merkittävästi kuormittuneita on 13,9 %. Lähes joka kolmas työikäinen ei usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka.

Järvenpäässä alkoholi ja huumeet ovat keskeisimpiä aikuisten ennenaikaisia kuolemia aiheuttavia tekijöitä. Vaikka kolme viidestä yläkouluikäisestä on raitis, yläkouluikäisten humalajuominen sekä kannabiksen tai muiden huumeiden käyttö on yleisempää kuin esimerkiksi Hyvinkäällä, Keravalla tai koko maassa. Päivittäinen tupakointi on yleisintä ammattikoululaisten keskuudessa. Yläkouluikäisistä tytöistä jopa 35,7 % kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta.

Ehkäisevällä päihde- ja mielenterveystyöllä on laaja yhteinen teoriapohja. Keskeistä on suojaavien tekijöiden vahvistaminen ja riskitekijöiden vähentäminen. Suojaavat tekijät ja riskitekijät tulee tunnistaa eri tasoilla: yhteiskunnassa, yhteisössä, lähisuhteissa sekä yksilön omassa elämässä. Asioihin vaikutetaan esimerkiksi elinympäristön, koulumaailman, taloudellisen perusturvan ja palveluiden avulla. Myös yksilö itse valinnoillaan vaikuttaa joihinkin suoja- ja riskitekijöihin.

Ahdistuneisuus on yleensä ensimmäisenä ilmaantuva mielenterveyden häiriö, johon tulee aina puuttua ja suhtautua vakavasti. Riskitekijöitä mielenterveydelle ovat köyhyys, päihdeongelmat, koulukiusaaminen, yksinäisyys sekä vakavat vuorovaikutusongelmat lapsen ja vanhemman

välillä. Positiivisen mielenterveyden lisäämisellä voi olla mielenterveyden häiriötä ehkäisevä vaikutus.

Päihde- ja mielenterveystyön tulee olla poikkileikkaavaa ja kaikki ikäryhmät huomioivaa. Järvenpäässä monialaisen hyvinvointiryhmän osana toimii ehkäisevän päihdetyön tiimi. Päiväkodeilla ja kouluilla sekä lapsiperheiden, nuorten, liikunnan ja kulttuurin palveluilla on työssä merkittävä rooli.

Tarvittaessa yksilölle tarjotaan tukea ja hänet ohjataan sosiaali- ja terveystieteiden piiriin. Tämä edellyttää kohtaamisen ja puheeksioton taitoja paitsi jokaiselta kaupungin työntekijältä myös yhteiskunnalta. On tärkeää, että päihteistä ja mielenterveydestä pidetään keskustelua yllä.

Yksi lähestymistapa on rajoittaa päihteiden saatavuutta. Järvenpäässä otetaan vaiheittain käyttöön Pakka-toimintamalli, jonka ydin on päättäjien, viranomaisten, yrittäjien, yhteisöjen ja asukkaiden yhteistyössä ja vastuullisuudessa.

Pakka-mallissa alkoholin, tupakan ja rahapelien myynti on vastuullista, niitä ei välitetä tai myydä alaikäisille eikä alkoholia anniskella päihtyneelle. Malli vähentää häiriökäyttäytymistä sekä lisää ikärajavaltuutta ja turvallisuutta. Työ tukee alaikäisten päihteettömyyttä ja nuorten aikuisten juomatapojen siistiytymistä.

Turvallisuus

Turvallinen ja resilientti yhteisö kykenee vastaamaan muuttuviin uhkakuviin.

Turvallisuussuunnittelu ohjaa systemaattista kehittämistyötä, jolla varmistetaan, että kaupunki on valmistautunut tehokkaasti häiriötilanteisiin ja kriiseihin. Se tukee arjen turvallisuuden jatkuvaa parantamista.

#17 Estämme lasten ja nuorten ajautumisen rikollisuuteen

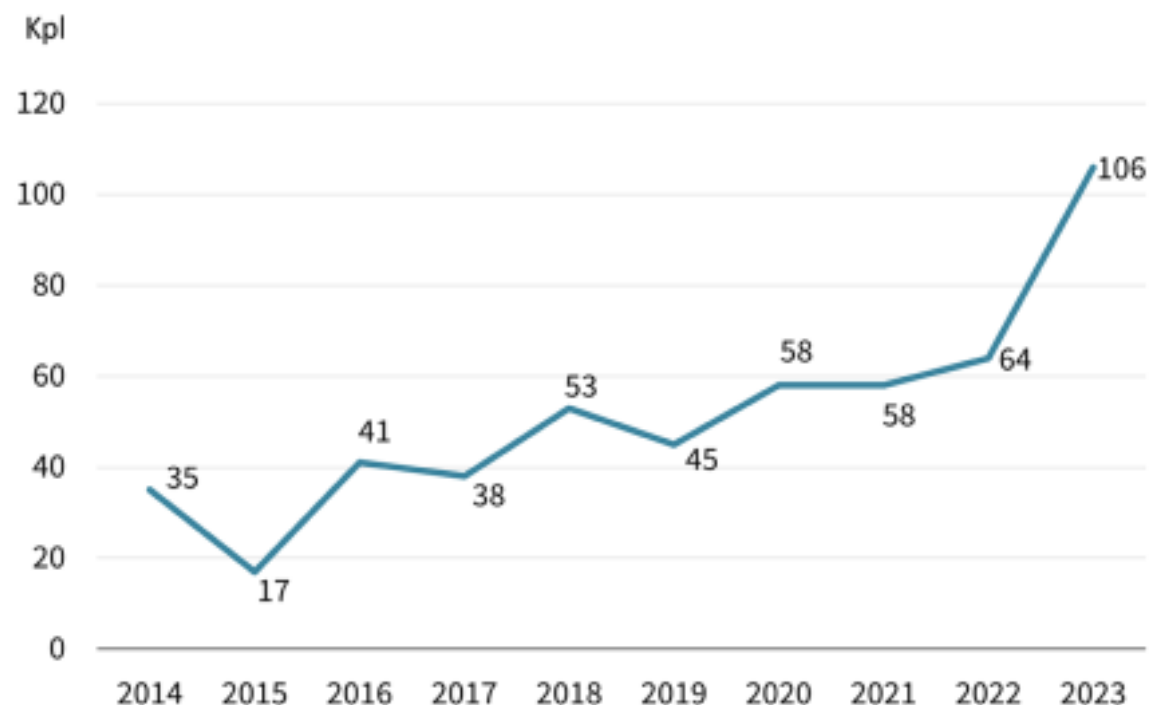
KAUPUNGIN ROOLI rikollisuuden ehkäisemisessä on keskeinen. Kaupunki varmistaa, että nuorilla on riittävä tuki ja mahdollisuudet välttää pahoinvoinnin ja rikoskierteen noidankehä. Järvenpäässä ongelmia torjutaan ensisijaisesti ennaltaehkäisten syrjäytymistä ja rikoskierrettä.

Kaupungilla on aktiivinen rooli viranomaisyhteistyön kehittämisessä esimerkiksi poliisiin, sosiaalipalveluiden, nuorisotyön kesken. Jotta toimia voidaan kohdentaa, yhteistyötä tehdään erityisesti alueellisten haasteiden ja riskiryhmien tunnistamisessa.

Jokainen lapsi ja nuori tarvitsee lähelleen turvallisia aikuisia. Kaupunki pyrkii nostamaan varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Lisäksi vanhemmuuden tukemista sekä turvallisten aikuisten roolia ja läsnä olevaa kohtaamista korostetaan kaikissa kaupungin palveluissa.

Matalan kynnyksen palveluita ja harrastusmahdollisuuksia tarjotaan kaikille nuorille. Lisäksi riskiryhmässä olevien nuorten tuki- ja ohjauspalveluita kehitetään, jotta ystävyyssuhteet, myönteiset roolimallit ja sosiaalinen tuki ovat läsnä nuoren elämässä.

Rikollisen teon jälkeen seurausten konkretisoituminen ja uhrin kohtaaminen ovat nuoren rikoksentehtäjän kohdalla tehokkaita keinoja ennalta ehkäistä tulevia rikoksia.

Selvitettyihin henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin syylliseksi epäillyt alle 20-vuotiaat Järvenpäässä (Tilastokeskus)

Työllisyys ja elinikäinen oppiminen

Elinikäinen oppiminen, kuntalaisten osaamisen kehittäminen ja työllisyyden edistäminen ovat merkittäviä yhteiskunnallisia hyvinvointi- ja elinvoimatekijöitä.

Yhteiskunnan tulee pyrkiä terveeseen huoltosuhteeseen, jotta sosiaali- ja terveyspalveluiden kuormittavuus vähenee ja työssäkävien, itsenäisesti toimeentulevien kuntalaisten sekä elinvoimaisten yritysten määrä kasvaa. Elinikäinen ja jatkuva oppiminen tukevat hyvinvointia, kehittymistä sekä auttavat sopeutumaan muutoksiin yhteiskunnassa ja työelämässä.

#18 Työvoima ja työpaikat kohtaavat

TYÖLLISYYSALUEUUDISTUKSELLA tavoitellaan kasvavaa työllisyyttä. Tähän pyritään edistämällä kysynnän ja tarjonnan kohtaamista sekä vahvistamalla alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä. Yhteistyöverkoston tehtävä on huolehtia kustannustehokkaista palveluprosesseista.

Myös kaupungin oman palvelutuotannon tulee vastata yhteiseen haasteeseen. Tavoite on tunnistaa palvelualueiden välisenä yhteistyönä uusia työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon mahdollisuuksia. Kokonaisuutta edistetään yhteistyössä työllisyysalueen kanssa.

Ilman työnantajia ei ole työpaikkoja. Siksi alueen työnantajien kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä. Mukaan haastetaan erityisesti työnantajia, joiden toimialalla on runsaasti hakijoita sekä niitä, joiden toimialalla vallitsee työvoimapula.

Merkittävä rooli on myös koulutuksenjärjestäjillä, jotka kouluttavat tulevaa työvoimaa eri aloille sekä tukevat työelämässä olevien ammatillista kasvua.

Työllisyyspalveluiden murroksessa tiedolla johtamisen merkitys korostuu entisestään.

Ammattiryhmä	Avoimet työpaikat	Työttömät työnhakijat	Kaikki työnhakijat
1 Johtajat	0	41	56
2 Erityisasiantuntijat	8	323	507
3 Asiantuntijat	16	245	394
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	...	145	229
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	51	424	766
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	0	20	...
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	17	462	662
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	8	155	224
9 Muut työntekijät	16	294	448
0 Sotilaat	...	0	...
X Ammatteihin luokittelemattomat ryhmät	...	575	947
Yhteensä	119	2684	4276

TEM: työnvälitystilasto, tilannekatsaus 30.9.2024

#19 Elinvoimaa maahanmuuttajien työllisyydellä

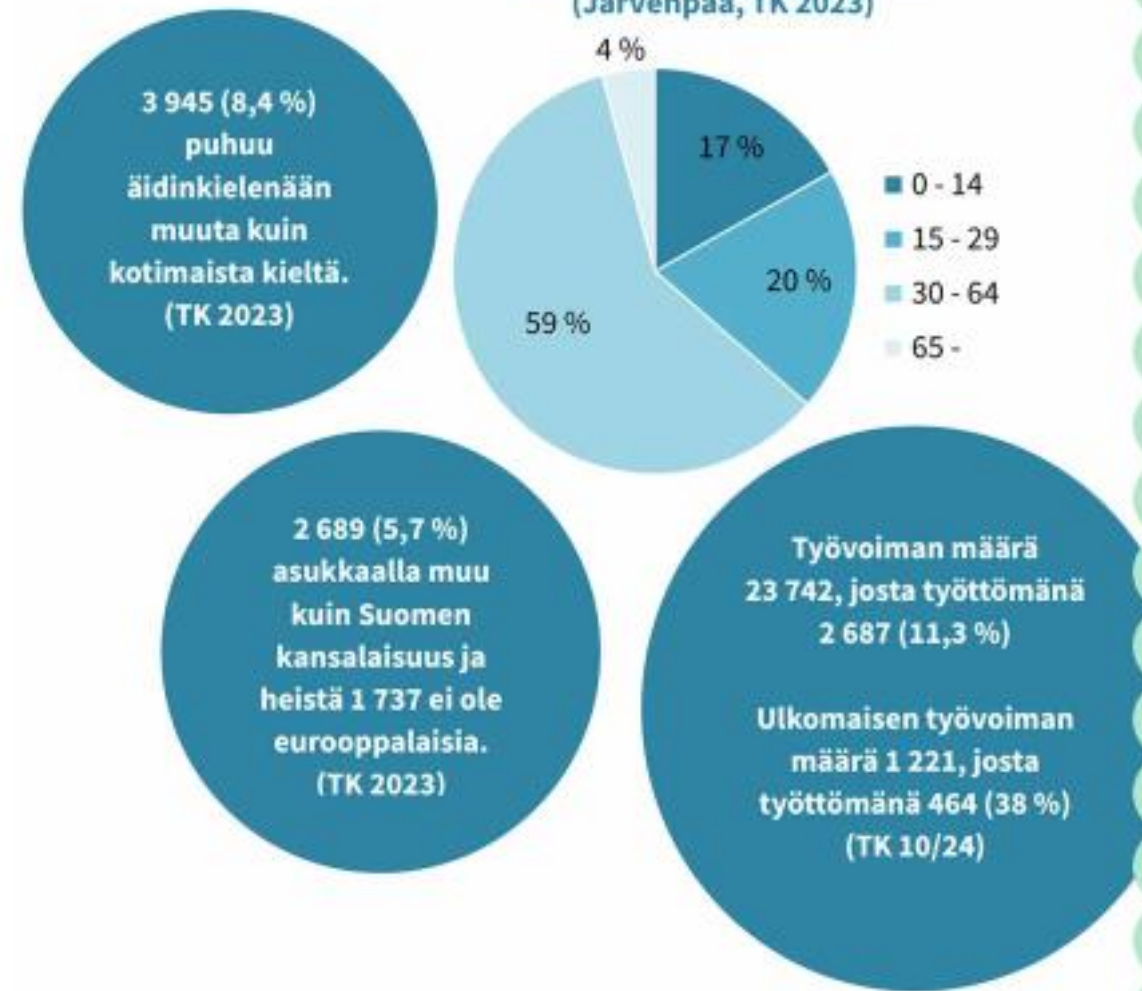
SUOMESSA ON merkittävä määrä aloja, joilla tarvitaan työvoimaa. Osaavan työvoiman maahanmuutto on keino edistää työvoiman saatavuutta, yritysten kasvua ja kansainvälistymistä sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa. Toisaalta kunnissa asuu jo maahanmuuttaneita, joiden potentiaali on merkittävä.

Enemmistö Suomeen muuttaneista kokee olevansa työkykyisiä ja työhaluisia. Ulkomailla syntyneiden miesten työllisyys on Suomessa EU:n keskitasolla ja naisten EU:n keskitasoa korkeampi. Maahanmuuttaneiden työllisyys on kohentunut jopa muuta väestöä enemmän. Järvenpäässä ulkomaalaisesta työvoimasta on työttömänä enemmän kuin muissa Keski-Uudenmaan kunnissa.

Koulutustasolla on tutkitusti taipumus periytyä ylisukupolisesti. Ulkomaa-laistaustaiset nuoret jäävät suomalaistaustaisia useammin ilman peruskoulun jälkeistä opiskelupaikkaa tai keskeyttävät toisen asteen koulutuksen.

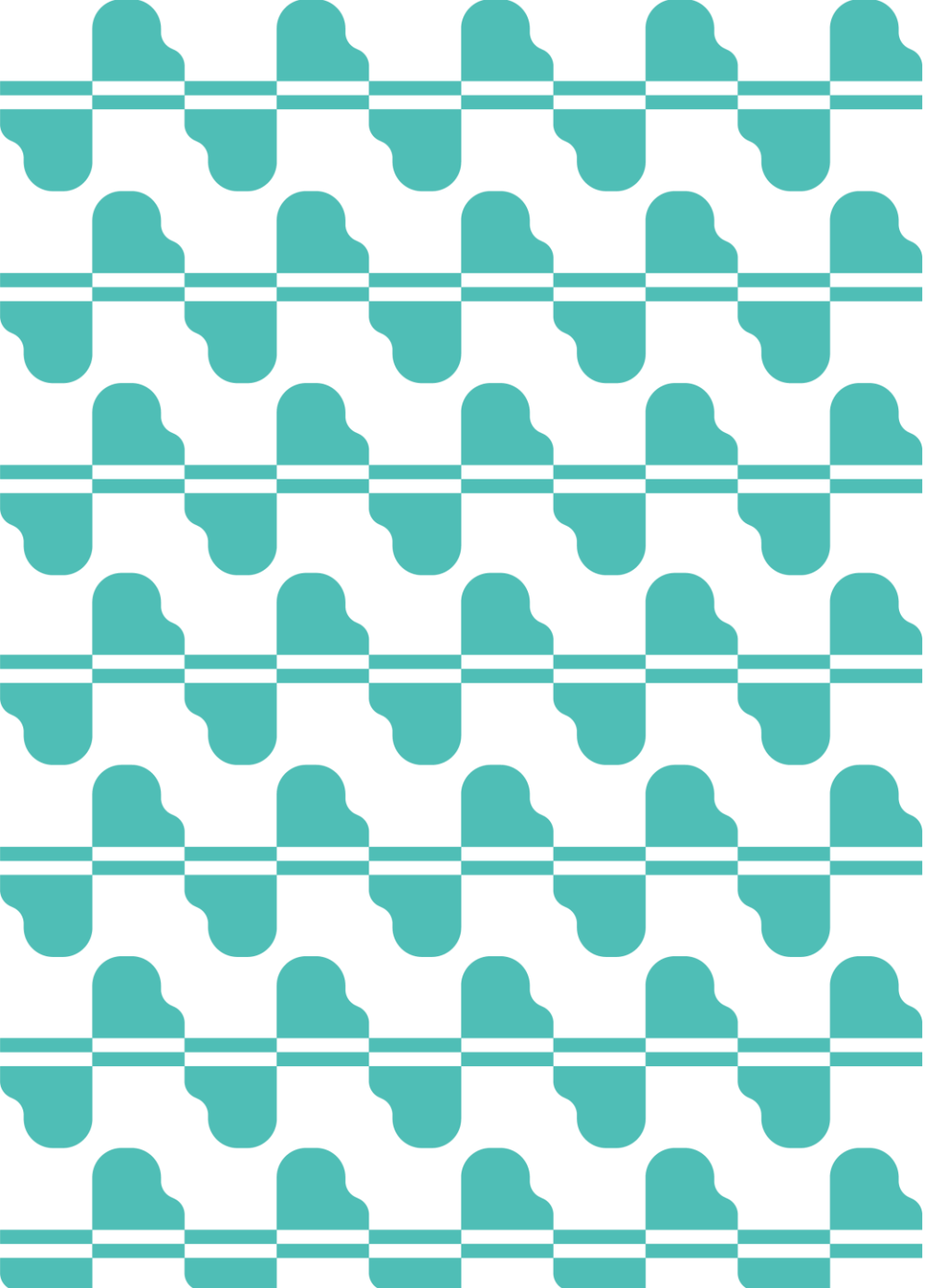
Kotoutumislaki korostaa yksilön omaa vastuuta kotoutumisen edistymisessä. Kotoutujan kotoutumishjelman kesto määritellään kuitenkin yksilöllisesti. Toimenpiteiden tulee alkaa nopeasti ja tavoitteeksi asetetaan lähtökohtaisesti kahta vuotta lyhempi aika. Järvenpäässä toimenpiteitä kohdennetaan erityisesti kotona lapsiaan hoitaville vanhemmille sekä perusopetuksen ja kotoutumiskoulutuksen päättävälle alle 29 -vuotiaille nuorille sekä heidän vanhemmilleen. Koulutus edistää kotoutumista, ehkäisee syrjäytymistä, vähentää eriarvoisuutta ja lisää työllisyysmahdollisuuksia. Kotoutumisajalla työtön työnhakija ohjataan erilaisiin kotoutumista edistäviin koulutuksiin ja mahdollisuuksien mukaan myös heti töihin.

Kansalaisuus muu kuin suomi
(Järvenpää, TK 2023)

Kiitos

Saara Ojala
johtava asiantuntija, projektipäällikkö

040 315 3451
saara.ojala@jarvenpaa.fi